

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра технології виробництва продукції тваринництва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан біолого-технологічного факультету
доцент Балабанова І.О.
 28 "серпня" 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
(назва спеціалізації)

Факультет: біолого -технологічний.
(назва факультету кафедра)

2019 - 2020 рр.

Робоча програма з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Розробники: Вовченко Б.О. - професор, доктор с.-г. наук;
Кривий В.В. - асистент кафедри ТВПТ.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри технології виробництва продукції тваринництва
Протокол №1 від «27» червня 2019 року

Схвалено методичною комісією біолого-технологічного факультету
Протокол №1 від «28» червня 2019 року

Затверджено на Вченій раді біолого-технологічного факультету
Протокол №1 від «28» червня 2019 року

Завідувач кафедри

(підпис)

О.В. Ведмеденко

(прізвище та ініціали)

« 27 » серпня 2019 року

© Вовченко Б.О., 2019
© Кривий В.В., 2019

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 7,5 із них: 6,0 - навчальна дисципліна; 0,5 - навчальна практика; 1,0 - виробнича практика	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольства»	Нормативна	
Змістових частин - 3	Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - <u>контрольна робота</u> (назва)		4 - й	5-й
Загальна кількість годин - 180		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 6 самостійної роботи студента -		8-й	9-10-й
	Освітній рівень: Перший «бакалаврський»	Лекцій	
		28 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	22 год.
		Лабораторні	
		32 год.	- год.
		Самостійна робота	
		90 год.	140 год.
	Індивідуальні завдання: ____ год.		
	Вид контролю: екзамен		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 55:45;
- для заочної форми навчання - 25:75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання дисципліни - забезпечити необхідні знання і уміння студентів з технології виробництва продукції вівчарства й козівництва (оцінка якісних та кількісних показників вовни, вад вовни, племінного ведення вівчарства і козівництва) фахівцями аграрного профілю для успішної діяльності за фахом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: біологічні, організаційні, економічні закономірності процесів виробництва, первинної переробки та реалізації продукції овець та кіз.

Вміти: організувати і практично здійснювати процеси виробництва, первинної переробки та реалізації продукції овець та кіз.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістова частина I «Вовнознавство»

Тема 1. Стан, тенденції і перспективи розвитку вівчарства в Україні та різних регіонах і країнах світу. Тематична структура змісту учбової дисципліни.

1. Загальні поняття.
2. Стан вівчарства і козівництва в СНД.
3. Стан вівчарства і козівництва в Україні.
4. Вівчарство і козівництво зарубіжних країн.
5. Структура змісту навчальної дисципліни.

Тема 2. Походження, еволюція та біологічні особливості овець і кіз. Конституція, екстер'єр. Виробнича класифікація овець і кіз.

1. Походження та еволюція свійських овець і кіз.
2. Дикі предки овець і кіз.
3. Біологічні особливості овець і кіз.
4. Конституція овець і кіз та способи їх оцінювання.
5. Екстер'єр овець і кіз.
6. Інтер'єр овець і кіз та методи його визначення.

Тема 3. Фізико-механічні властивості вовни та її використання в системі оцінки і переробки.

1. Типи елементарних волокон.
2. Види вовни.
3. Розвиток вовни.
4. Основні фізико-механічні властивості вовни:
  - 4.1. Довжина вовни;
  - 4.2. Тонина вовни;
  - 4.3. Звивистість вовни;
  - 4.4. Міцність вовни;
  - 4.5. Густина вовни.

Тема 4. Технологічні властивості вовни.

1. Розтяжність та пружність волокон.
2. Еластичність та шорсткість вовни.
3. Гігроскопічність та вологість вовни.
4. Прядильна здатність та валкопридатність.
5. Колір та блиск вовни.

Тема 5. Хімічний склад та хімічні властивості вовни. Організація стриження овець і кіз.

1. Хімічний склад вовни.
2. Вплив на вовну кислот і лугів.
3. Вплив вологи і тепла на вовну.
4. Вплив ультрафіолетових променів на вовну.
5. Загальні поняття про стрижку
6. Підготовка стригального пункту
7. Підготовка овець до стриження
8. Методи стриження.

Змістова частина II. «Племінна робота у вівчарстві і козівництві»

Тема 1. Бонітування овець і кіз

1. Особливості бонітування овець і кіз.
2. Вибір ознак бонітування.
3. Класи овець і кіз.
4. Індивідуальне і класне бонітування овець і кіз.
5. Оцінювання ознак бонітування овець і кіз.
6. Організація бонітування овець і кіз.

Тема 2. Відбір і підбір у вівчарстві й козівництві. Методи розведення овець і кіз.

1. Види та характеристики відбору у вівчарстві і козівництві.
2. Види та характеристики підбору у вівчарстві і козівництві.
3. Чистопородне розведення.
4. Схрещування овець і кіз:
  - 4.1. Вбирне схрещування.
  - 4.2. Ввідне (прилиття крові) схрещування.
  - 4.3. Відтворне (заводське) схрещування.
  - 4.4. Промислове схрещування.
  - 4.5. Перемінне схрещування.
  - 4.6. Гібридизація.

Тема 3. Техніка розведення овець і кіз.

1. Парування і штучне осіменіння овець і кіз.
2. Парування овець і кіз.
3. Підготовка маток до парування і шляхи підвищення плодючості.
4. Підготовка до парування баранів.
5. Види парування.
6. Відбирання маток в охоті.
7. Пункти штучного осіменіння овець та кіз їх обладнання.
8. Проведення штучного осіменіння овець.

9. Ягніння овець і вирощування ягнят та козенят.
10. Весняне та зимове ягніння
11. Підготовка маток до ягніння
12. Підготовка вівчарень до ягніння
13. Догляд за матками в період ягніння
14. Вирощування ягнят-сиріт і ягнят від багатоплідних маток
15. Обрізання хвостів, кастрація баранців
16. Відлучення ягнят і вирощування молодняка після відлучення

Змістова частина III. «Продуктивність овець і кіз»

Тема 1. Технологія одержання і первинна переробка смушків

1. Поняття про смушки.
2. Характеристика смушків.
3. Забій ягнят та первинна обробка смушків.

Тема 2. М'ясна продуктивність овець і кіз.

1. Загальні поняття про м'ясну продуктивність.
2. Показники, що характеризують м'ясну продуктивність.

Тема 3. Технологія одержання і первинна переробка овечого і козячого молока.

1. Загальні поняття.
2. Види доїння.

Тема 4. Породи овець і кіз.

1. Класифікація порід овець і кіз.
2. Породне районування овець і кіз СНД.
3. Тонкорунне направлення вівчарства.
4. Напівтонкорунне направлення вівчарства.
5. Напівгрубововнове направлення вівчарства.
6. Грубововнове направлення вівчарства.

Тема 5. Економіка та організація вівчарства і козівництва в господарствах різних форм власності.

1. Формування затратного механізму.
2. Шляхи зниження собівартості продукції.
3. Організація та оплата праці у галузі вівчарства і козівництва.
4. Організація вівчарства і козівництва в особистих селянських (фермерських) господарствах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина I «Вовнознавство»												
Тема 1. Стан, тенденції і перспективи розвитку вівчарства і козівництва в Україні та різних регіонах і країнах світу. Тематична структура змісту навчальної дисципліни.	3	1	2	-	-		180	2	1	-	-	20
Тема 2. Походження, еволюція та біологічні особливості овець і кіз. Конституція, екстер'єр овець і кіз. Виробнича класифікація овець і кіз.	33	1	2	-	-	30		2	1	-	-	10
Тема 3. Фізико-механічні властивості вовни та її використання в системі оцінки і переробки.	10	2	2	6		-		2	1	-	-	10
Тема 4. Технологічні властивості вовни.	10	2	2	6		-		2	1	-	-	10
Тема 5. Хімічний склад та хімічні властивості вовни. Організація стриження овець і кіз.	10	2	2	6		-		2	2	-	-	6
Усього годин	66	8	10	18	-	30		6	6	-	-	56

Змістова частина II «Племінна робота у вівчарстві і козівництві»												
Тема 1. Бонітування овець.	4	2	2	-	-	-		2	2	-	-	10
Тема 2. Відбір і підбір у вівчарстві і козівництві. Методи розведення овець і кіз.	25	4	2	4	-	15		2	2	-	-	12
Тема 3. Техніка розведення овець і кіз.	27	4	8	-	-	15		2	2	-	-	10
Усього годин	56	10	12	4	-	30		6	6	-	-	32
Змістова частина III «Продуктивність овець і кіз»												
Тема 1. Технологія одержання і первинна переробка смушків	21	2	2	4	-	15		-	2	-	-	10
Тема 2. М'ясна продуктивність овець і кіз.	10	2	2	2	-	-		2	2	-	-	10
Тема 3. Технологія одержання і первинна переробка овечого і козячого молока.	2	2		2	-	-		2	2	-	-	10
Тема 4. Породи овець і кіз.	19	2	2		-	15		2	2	-	-	12
Тема 5. Економіка та організація вівчарства і козівництва в господарствах різних форм власності.	4	2	2	2	-	-		-	2	-	-	10
Усього годин	58	10	8	10	-	30		6	10	-	-	52
Всього годин за дисципліну	180	28	30	32	-	90	180	18	22	-	-	140

5. Теми лекційних занять

Змістова частина	№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I	1	Стан, тенденції і перспективи розвитку вівчарства і козівництва в Україні та різних регіонах і країнах світу. Тематична структура змісту навчальної дисципліни.	1
	1	Походження, еволюція та біологічні особливості овець і кіз. Конституція, екстер'єр овець і кіз. Виробнича класифікація овець і кіз.	1
	2	Фізико-механічні властивості вовни та її використання в системі оцінки і переробки.	2
	3	Технологічні властивості вовни.	2
	4	Хімічний склад та хімічні властивості вовни. Організація стриження овець і кіз.	2
II	5	Бонітування овець і кіз.	2
	6-7	Відбір і підбір у вівчарстві і козівництві. Методи розведення овець і кіз.	4
	8-9	Техніка розведення овець і кіз.	4
III	10	Технологія одержання і первинна переробка смушків.	2
	11	М'ясна продуктивність овець і кіз.	2
	12	Технологія одержання і первинна переробка овечого і козячого молока.	2
	13	Породи овець і кіз.	2
	14	Економіка та організація вівчарства і козівництва в господарствах різних форм.	2
Всього годин			28

6. Теми практичних занять

Змістова частина	№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I	6	Фізико-механічні властивості вовни овець і кіз.	2
	7	Оцінка зразків вовни різних типів.	2
	12	Класування вовни з використанням заготівельних стандартів. Вади вовни.	2
	13	Розв'язування задач з вівчарства і козівництва.	2
II	17	Структура стада у вівчарстві і козівництві. Скласти структуру стада для тонкорунних порід овець.	2
	18	Складання плану осіменіння вівцематок і кіз.	2
	19-20	Розрахунок вихідного поголів'я овець та кіз у господарстві, виробництво вовни, козлятини, баранини, приросту та гною, потреби в кормах, воді та підстилці.	4
	21	Мічення овець і кіз та виробничо-племінний облік на фермах.	2
III	22	Екстер'єр і конституція овець і кіз.	2
	27	Годівля овець і кіз.	2
	30	Породи овець і кіз.	2
I, II, III	14, 23, 31	Тестовий контроль знань відповідно теми частини	6
Всього годин			30

7. Теми лабораторних занять

Змістова частина	№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I	1-2	Види текстильних волокон, типи вовнинок та їх гістологічна будова, групи овечої і козячої вовни.	4
	3-5	Фізико-механічні властивості вовни: тонина, звивистість, довжина, міцність, густина	6
	8-9	Руно та його елементи. Жиропіт і його різновиди.	4
	10-11	Визначення виходу митої вовни, кондиційної та залікової маси вовни.	4
II	15-16	Перевірка баранів-плідників за якістю нащадків.	4
III	24-25	Якісна оцінка каракульських смушків.	4
	26	Оцінка хутрової сировини.	2
	28-29	Вивчення методів обліку та оцінки м'ясної та молочної продуктивності.	4
Всього годин			32

8. Самостійна робота

Змістова частина	Тема заняття	Кількість годин
I	Біологія шкіряної та вовнової продукції овець і кіз. стимулятори вовнової продуктивності тварин.	30
II	Селекція овець і кіз.	30
III	Особливості травлення у овець і кіз.	30
Всього		90

9. Індивідуальні завдання

Контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва»)

10. Методи навчання

- Словесні методи навчання:
  - пояснення;
  - навчальна дискусія.
- Наочні методи навчання:
  - ілюстрування;
  - демонстрування;
  - самостійне спостереження.
- Практичні методи навчання:
  - лабораторні роботи.
- Методи комп'ютерних технологій:
  - методи роботи з Інтернет-ресурсом;
  - методи програмного навчання.

11. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи контролю:

- індивідуальне опитування;
- фронтальне опитування;
- тестування;
- письмові іспити.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістова частина I					Змістова частина II					Змістова частина III						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 -100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Частина	Назва методичного забезпечення.
Частина I	1. Методичні рекомендації до проведення лабораторних-практичних занять з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва" для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти денної форми навчання. Змістова частина I "Вовнознавство".
	2. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва" для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти. Частина I. "Вовнознавство".
	3. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю знань першої змістової частини дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва". Частина I. "Вовнознавство".
Частина II	4. Методичні рекомендації до проведення лабораторних-практичних занять з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва" для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти денної форми навчання. Частина II "Племінна робота у вівчарстві і козівництві".
	5. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва" для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти. Частина II. "Племінна робота у вівчарстві і козівництві".
	6. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю знань другої частини з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва". Частина II "Племінна робота у вівчарстві і козівництві"
Частина III	7. Методичні рекомендації до проведення лабораторно-практичних занять з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва" для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти денної форми навчання. Частина III "Продуктивність овець і кіз".
	8. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва" для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти денної форми навчання. Частина III. "Продуктивність овець і кіз".
	9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю знань третьої частини з дисципліни "Технологія виробництва продукції вівчарства й козівництва". Частина III. "Продуктивність овець і кіз".

14. Рекомендована література

Базова

1. Штомель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства: Навч. видання . - К.: Вища освіта, 2005. - 343 с.

Рекомендований бібліографічний список

Основний

1. Сухарльов В.О. Дерев'янку О.П. Практикум з вівчарства і технології виробництва вовни і баранини. Харків, "Еспада", 2003. 139 с.
2. Козачко А. В. Влияние предродовой стрижки овцематок на убойные качества их потомства / А. В. Козачко, А. А. Болдырев, В. А. Мороз // Зоотехния. - 2004. - № 9. - С. 27-28.
3. Ярмолицький В. Складові розвитку й занепад галузі вівчарства та шляхи її відродження / В. Ярмолицький, Л. Жарук, Л. Шелест // Тваринництво України. - 2004. - № 5. - С. 6-8.
4. Беседін О. В. Вплив віку вівцематок на ріст та розвиток молодняка / О. В. Беседін // Науковий вісник Львівської національної академії ветеринарної медицини. - Львів, 2004. - Т. 6 (№ 2), ч. 4. - С. 3-6.
5. Сухарльов В. О. Значення вівчарства і його відродження / В. О. Сухарльов // Харківська державна зооветеринарна академія. Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин. - Харків, 2004. - Т. 14. - С. 223-225.
6. Жарук Л. В. Сучасний стан і проблеми розвитку вівчарства в Україні / Л. В. Жарук // Вісник ДДАУ. - Дніпропетровськ, 2004. - № 1. - С. 144-146.
7. Юр'єва Н. Дещо про молочне вівчарство / Н. Юр'єва // Пропозиція. - 2005. - № 11. - С. 120-121.
8. Системы содержания и производственные мероприятия в овцеводстве / Ю. А. Мирзоянц, С. Ю. Зудин, В. Е. Фириченков, Д. С. Лебедев // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2011. - № 1. - С. 55-58. 51.
9. Перспективи розвитку вівчарства // Ефективне тваринництво. - 2011. - № 4. - С. 40-44.

Допоміжна

1. Генофонд свійських тварин України: Навчальний посібник / Д.І. Барановський, В.І. Герасимов, В.М. Нагаєвич та інші. За ред. проф. ХДЗВА Д.І. Барановського та В.І. Герасимова. - Харків: Еспада, 2005. - 400 с
3. Основи тваринництва і ветеринарної медицини / А.І. Вертійчук, М.І. Маценко, І.П. Плуженко та інші / За ред. А.І. Вертійчука. - К.: Урожай, 2004. - 656 с.
4. Довідник з технології та менеджменту в тваринництві / За ред. проф. Ю.Д. Рубана . - Харків: Еспада, 2002. - 572 с.

15. Інформаційні ресурси

Інтернет посилання:

1. Стан і шляхи підвищення експортного потенціалу галузі вівчарства України [Електроний ресурс] // Аграрна політика і реформування. Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/E_apk_2014_3_4.pdf.

2. Нові інноваційні високопродуктивні стада скотарства та вівчарства [Електроний ресурс] // Агробізнес сьогодні. Режим доступу до ресурсу: <http://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo/item/8145-novi-innovatsijni-visokoproduktivni-stada-skotarstva-ta-vivcharstva.html>.

3. Романівські вівці та вівчарство [Електроний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: www.vivci.kardash.com.ua.

4. Фаховий тематичний науковий збірник [Електроний ресурс] // Вівчарство та козівництво. Режим доступу до ресурсу: <http://ascaniansc.in.ua/images/%202%20-%202017.pdf>.

Комп'ютерні програми:

1. Розрахунок обороту стада;
2. Перевірка баранів за якістю нащадків;

Мультимедійні програми:

1. Загальні поняття та класифікація порід овець і кіз;
2. Асканійська тонкорунна порода овець;
3. Порода прекокс;

Відеоролики:

1. Стрижка овець і кіз;
2. Породи овець і кіз;
3. Відновлення вівчарства;
4. Використання сировини вівчарства;
5. Ягніння овець;
6. Утримання овець і кіз.

Віддруковано у навчально-методичному відділі
Державного вищого навчального закладу
«Херсонський державний аграрний університет»
73006, Україна, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23